

Foto: Gabriela Bolin

Bulletinen

Våren 2015

i samverkan med

Folkuniversitetet

Senioruniversitetet Sundsvall
Thulegatan 24
852 36 Sundsvall

Nr 11 - december 2014

www.sus.org.se

E-postadress till
medlemsansvariga
info@sus.org.se

Bara några ord från er ordförande...

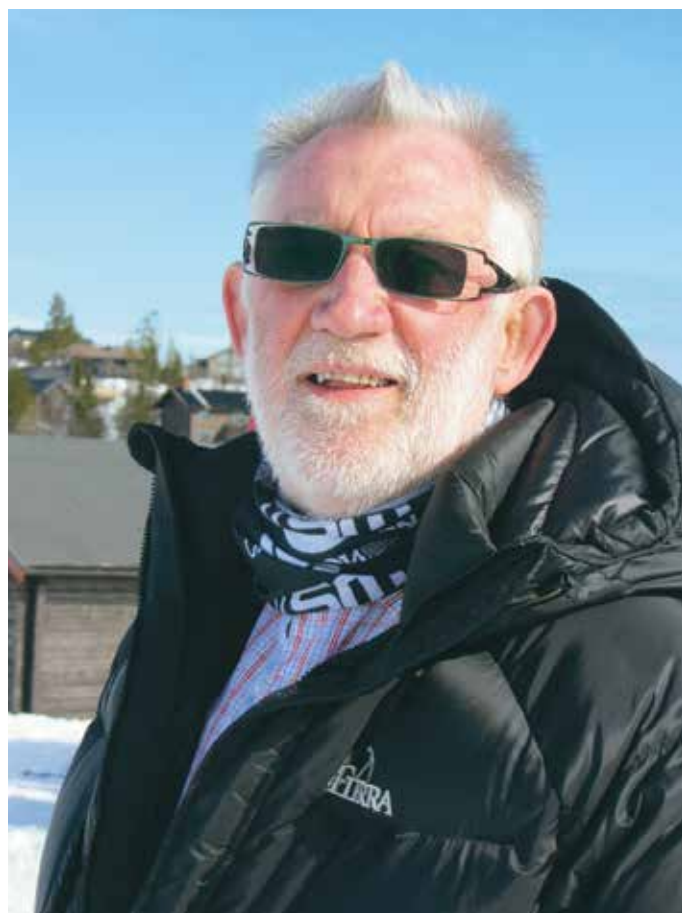
Varje gång jag sätter mig vid datorn för att skriva denna sida till det kommande numret av Bulletinen fylls jag av stolthet inför möjligheten att få presentera SUS:s program för det kommande halvåret. Bara att få introducera vår programgrupps fullödiga och omväxlande program är en ynnest.

Vilket skryt, tänker ni. Ja, kanske det, men varför kan inte en ordförande få ge sina styrelsekamrater offentligt beröm. Det tycker jag faktiskt att jag kan få göra för det är de värda. Sedan hoppas jag ju naturligtvis att även ni medlemmar gillar vad ni ser på de följande sidorna. Att ni gillar det så mycket att ni visar upp programmet för era vänner som möjligen inte är med i SUS, men som då kanske väljer att gå med. Vi kan aldrig bli för många.

Det andra jag gläds över är att ni medlemmar är så aktiva och deltar i våra aktiviteter. Inget sittande i parken och matande av fåglar här inte. Jo, förresten jag tror ni hinner med det också. En del av er hinner med barnbarnsvaktande också vet jag, och då har jag en uppmaning till er. Se till att de, barnbarnen alltså, får klart för sig att bred kunskap och vetande inte är tungt att bära, men desto mer berikande. Det vet ju ni.

Jag skall här inte kommentera programmet ytterligare mer än att jag för egen del kan notera att det finns för mig och mina intressen fler aktiviteter än jag hinner delta på.

Inför höstsäsongen började vi använda vårt administrativa IT-system och det har gått över förväntan. Alla har snabbt lärt sig använda systemet för bokning m.m. Många har också bokat in sig på de aktiviteter som inte kräver förhandsbokning. Vår förhoppning är att ännu fler bokar in sig i förväg. Detta gör det möjligt för oss att göra en bedömning om den lokal vi bokat är tillfyllest. Får vi indikationer på att intresset för en aktivitet är större än planerat har vi möjlighet att försöka byta till en större lokal. Både ni och vi tjä-

nar alltså på förhandsbokning. Dessutom slipper vi kontanthantering som numera kostar i bankavgifter.

Till sist vill jag bara uppmana er att kolla ordentligt vilken lokal som gäller för de olika aktiviteterna eftersom vi kommer att utnyttja delvis för oss nya lokaler under nästa termin.

Slutligen vill jag påminna om vår årsstämma som hålls samma dag som vårt månadsmöte i februari, den 10:e klockan 13:00-14:00. Alla stämmodeltagare bjuds på kaffe med tillbehör.

Er Leif Bolin

*På Thulegatan 24 ligger vår nya kontorslokal.
I huset finns också en mindre konferensavdelning*

Kalendarium våren 2015

Här följer en sammanställning över de aktiviteter som planeras under våren 2015. Fullständig information finns under respektive sidhänvisning och på vår hemsida: www.sus.org.se

JANUARI

- 20 tisdag** **Månadsföreläsning** *Sid. 4*
Bengt Lindström
– en jävel på färg och form
- 21 onsdag** **Kurs** *Sid. 8*
Smartphone (start)

FEBRUARI

- 9 måndag** **Föreläsning** *Sid. 8*
Axplock ur Selångers och
Sundsvalls historia från
järnåldern till 1700-talet
- 10 tisdag** **Årsmöte** *Sid. 15*
- 10 tisdag** **Månadsföreläsning** *Sid. 4*
Vindkraft – förnybar energikälla
som ökar mest i världen
- 13 fredag** **Fredagskafé** *Sid. 6*
Mental träning
– en viktig framgångsfaktor
för elitidrottare
- 18 onsdag** **Filmvisning** *Sid. 9*
Helmer Osslund
– från Paris till Abisko
- 25 onsdag** **Seminarium** *Sid. 9*
Nobelpristagaren i litteratur 2014
Patric Modiano
- 27 fredag** **Fredagskafé** *Sid. 7*
Mellannorrlands Hospice

MARS

- 10 tisdag** **Månadsföreläsning** *Sid. 5*
Det oundvikligt föränderliga språket
- 16 måndag** **Seminarium** *Sid. 10*
Bokstavs barn
– vilket alfabet gäller?
- 23 måndag** **Dagsutflykt** *Sid. 10*
En orgel till biskop Franzén
– En kulturhistorisk och musikalisk
guidning i Säbrå Kyrka
- 27 fredag** **Fredagskafé** *Sid. 7*
Den tändande gnistan

APRIL

- 21 tisdag** **Månadsföreläsning** *Sid. 5*
Magnifika miljardärer och mördande
mecenater i renässansens Florens
- 24 fredag** **Fredagskafé** *Sid. 7*
När jag började
fanns Fattigvårdslagen
- 27 måndag** **Föreläsningsserie** *Sid. 11*
Balticum
– igår, idag och i morgon

MAJ

- 12 tisdag** **Månadsföreläsning** *Sid. 6*
Universums struktur
- 19 tisdag** **Föreläsning** *Sid. 11*
Där Europa och Asien möts:
Georgien, Armenien
och Azerbajdzjan

JUNI

- 2 tisdag** **Dagsutflykt** *Sid. 12*
Resa till Textilarketivet i Sollefteå
och hållristningarna i Näsåker
- 9 tisdag** **Dagsutflykt** *Sid. 12*
Välkommen till Nolby högar

Månadsföreläsningar

För månadsföreläsningar som äger rum i Pingstkyrkan, Rådhusgatan 37, är bokning inte obligatorisk, men önskvärd för att minimera kontanthantering. Du gör själv dina bokningar på Min Sida via hemsidan www.sus.org.se. Du som saknar PC eller e-postombud, kontakta respektive evenemangsansvarig för bokning och information. För övriga uppgifter, se fakta under respektive evenemang.

20 januari (tisdag) *OBS annan lokal*

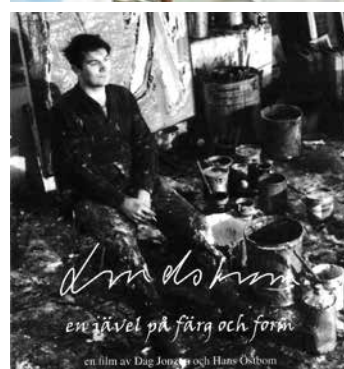
”Bengt Lindström – en jävel på färg och form”

Journalisten, filmaren, miljökympen mm, Dag Jonzon, har tillsammans med dokumentärfilmaren och journalisten Hans Östbom gjort denna mångbottnade film om konstnären Bengt Lindström (1925-2008).

Dessa två filmare har också tillsammans gjort den uppskattade filmen om björnhonan Rapa i Sareks nationalpark. Dag Jonzon kommer själv att presentera filmen och berätta om hur det var att arbeta med Bengt Lindström under fyra år.

Filmen, ”Bengt Lindström – en jävel på färg och form” (2004), fördjupar definitivt ens insikter om Bengt Lindström och hans konstnärskap!

- Tid och plats:** Tisdag 20 januari, kl. 14:00-15:30
i Programsalen på Kulturmagasinet
- Föreläsare:** Dag Jonzon, journalist, filmare och miljökympen
- Ansvarig hos SUS:** Fride Ek, 070-331 13 26
- Avgift:** 50 kr
- Bokning:** Obligatorisk bokning på Min Sida
senast måndag 19 januari

10 februari (tisdag)

Vindkraft – förnybar energikälla som ökar mest i världen

Vindkraft är den förnybara energikälla som ökar mest i världen. Det mesta av den el vi använder i Sverige kommer fortfarande från vattenkraft eller kärnkraft. Vindkraften står för omkring fyra och en halv procent, eller sex terawattimmar. Sveriges målsättning är att till år 2020 utöka produktionen till cirka 15 terawattimmar, vilket skulle motsvara närmare 12 procent av elproduktionen.

Eftersom el inte kan lagras och det inte alltid blåser, förutsätter vindkraften att det också finns andra produktionsformer, till exempel vattenkraft. När det blåser kan man spara vatten i kraftdammarna och tvärtom utnyttja vattenkraft när vinden avtar. Men kan vattenkraften ”balansera” vindkraften även när vindkraften byggts till att producera 15 terawattimmar per år? Åke Johansson, som varit regionchef på Vattenfall, kommer bland annat att behandla denna och andra frågeställningar rörande produktion och distribution av vindkraft.

Utbyggnad och produktion av vindkraft kan inte ske utan miljöpåverkan. Hur påverkas fågellivet? Vilka bullernivåer utsätts de närboende för? Hur påverkas landskapsbilden? Vilka blir konsekvenserna när vindkraftparkerna byggs ute till havs? Dessa och andra frågor om vindkraftens miljökonsekvenser kommer att belysas av Bengt Schibbye. Bengt har en mycket lång erfarenhet av att arbeta med olika infrastrukturprojekt och dess inverkan på miljön

- Tid och plats:** Tisdag 10 februari kl 14.00-15.30 i Pingstkyrkan
- Föreläsare** Åke Johansson och Bengt Schibbye
- Ansvarig hos SUS:** Bosse Noborn, 070-398 75 00
- Avgift:** 50 kr
- Bokning:** Ej obligatorisk, men önskvärd på Min Sida
senast måndag 9 februari

10 mars (tisdag)

Det oundvikligt föränderliga språket

Språket utvecklas ständigt – både språkbruket och själva språket – och det sker på uttalsnivån, ordnivån och den syntaktiska nivån. Även språkets ordförråd förändras hela tiden. Orden speglar samhället och gamla ord dör ut, och in kommer det nya brukbara och funktionella ord. Exempelvis så försvinner sådant som baldakinhållare och orv (utom möjligen i korsord), och nyord som verbet outsourca och det neutrala personpronomenet hen tillkommer. Dessutom blir gamla ord som nya, när de endera får en renässans eller en förändrad innebörd. Ord kan verkligen bli populariserade och trendiga. Det här och en hel del annat kommer att behandlas.

Föredragshållare är Daniel Jacobson, universitetsadjunkt i svenska språket/nordiska språk. Han är verksam på Avdelningen för humaniora vid Mittuniversitetet, där han undervisar inom såväl fristående kurser som lärarutbildning. Det sker inom olika ämnesfält. Något som ligger honom varmt om hjärtat är nordisk språkgemenskap/grannspråksundervisning samt textvård.

Tid och plats: Tisdag 10 mars kl 14:00-15:30, i Pingstkyrkan

Föreläsare: Daniel Jacobson, universitetsadjunkt

Ansvarig hos SUS: Inga-Lisa Gebarth-Fager

Avgift: 50 kronor

Bokning: Ej obligatorisk, men önskvärd på Min Sida senast måndag 9 mars.

21 april (tisdag)

Magnifika miljardärer och mördande mecenater i renässansens Florens

Göran Hägg har skrivit både romaner och ett flertal fackböcker som behandlar personer och skeenden såväl i Italien som i Sverige. Göran Hägg har regelbundet varit med i "Nyhetspanelen" i SVT:s morgonprogram, samt vunnit "På spåret" tillsammans med Caroline af Ugglas.

Göran Häggs föreläsning behandlar hur bankirerna Medicis, i början av 1400-talet, spekulerade sig till världens då största förmögenhet genom att med fiffiga metoder förvalta påvens inkomster och vävarnas betalningar.

De regrade Florens bakom kulisserna genom att äga i princip hela näringslivet. Familjen gynnade renässansens filosofer och konstnärer men krossade också sina konkurrenter genom intriger i Machiavellis anda.

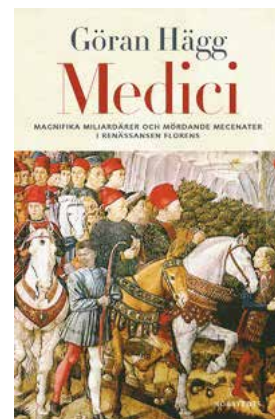
Tid och plats: Tisdag 21 april kl 14:00-15:30 i Pingstkyrkan

Föreläsare: Göran Hägg, författare

Ansvarig hos SUS: Kenneth Borensjö, 070-372 30 80

Avgift: 50 kronor

Bokning: Ej obligatorisk, men önskvärd på Min Sida senast måndag 20 april

Månadsföreläsningar

12 maj (tisdag)

Universums struktur

ATLAS- experimentet vid CERN – Vad fem miljarder protonkollisioner kan lära oss om universum.

Sara Strandberg, universitetslektor i elementarpartikelfysik vid Stockholms universitet. Sara är experimentell fysiker och är verksam vid det europeiska forskningslaboratoriet CERN.

Tid och plats: Tisdag 12 maj, kl 14:00 - 15:30 i Pingstkyrkan

Föreläsare: Sara Strandberg

Ansvarig hos SUS: Paul Nygren, 070-207 02 18

Avgift: 50 kronor

Bokning: Ej obligatorisk, men önskvärd på Min Sida senast måndag 11 maj

Fredagskaféer

Föreläsningarna äger rum på Café Piccolo, Rådhusgatan 37. Bokning är obligatorisk eftersom lokalen har begränsat antal platser. Du gör själv dina bokningar på Min Sida via hemsidan www.sus.org.se. Du som saknar PC eller e-postombud, kontakta respektive evenemangsansvarig för bokning och information. För övriga uppgifter, se fakta under respektive evenemang.

13 februari (fredag)

Mental träning – en viktig framgångsfaktor för elitidrottare

För att lyckas som idrottare behövs inte bara fysisk träning utan man kan också jobba med mental träning/coaching för att lyckas nå världstoppen.

Stig Wiklund är engagerad i arbetet att genom mental träning och coaching utveckla idrottare och lag att bli ännu bättre och nå världstoppen. Stig har mångårig erfarenhet av detta arbete och hans adepter har bl.a. tagit 11 OS-medaljer och 18 VM-medaljer.

Bland de idrottare Stig arbetat med kan nämnas skidskytten Helena Ekholm, längdskidåkarna Johan Olsson och Emil Jönsson samt travtränaren Robert Bergh.

Inför Skid-VM i Falun i februari berättar Stig om hur han arbetar och ger mentala tips till sina adepter, så att de ska lyckas i Falun.

Tid och plats: Fredag 13 februari, kl 9:30 - 11:00 på Café Piccolo

Föreläsare: Stig Wiklund

Ansvarig hos SUS: Kurt Johansson, 070-340 97 00

Avgift: 50 kronor

Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast torsdag 12 februari

Fredagskaféer

27 februari (fredag)

Mellannorrlands hospice

Mellannorrlands Hospice öppnades 2007 efter ett engagerat arbete av insamlingsstiftelsen med samma namn.

Vården på Hospice riktar sig till svårt sjuka med långt framskriden obotlig sjukdom i livets slutskede. Personalen jobbar med hela människan, dvs fysiskt, psykiskt, socialt och existensiellt. Även närstående inbegrips i vården, som sker i vackra ändamålsenliga lokaler.

- Tid och plats:** Fredag 27 februari, kl 9.30-11:00 på Café Piccolo
Föreläsare: Åsa Tjernell, sjuksköterska och tidigare verksamhetschef
Ansvarig hos SUS: Lena Kälvesten, 070-254 50 66
Avgift: 50 kronor
Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast torsdag 26 februari

27 mars (fredag)

Den tändande gnistan

Strax efter klockan 12 började det brinna. Det var måndagen den 25 juni 1888. Det var alltså den stora Sundsvallsbranden. Svenåke Boström har skrivit och nyligen givit ut en bok om branden där han också tar upp ett antal andra stora stadsbränder.

Svenåke Boström har jobbat i mediebranschen i drygt 30 år, bland annat på ST, som reporter, fotograf, redigerare, nattchef och medieutvecklare. Är nu verksam i eget företag med uppdrag kring grafisk design och projektledning och leder också stadsvandringar i Sundsvall.

- Tid och plats:** Fredag 27 mars, kl 9.30-11:00 på Café Piccolo
Föreläsare: Svenåke Boström
Ansvarig hos SUS: Leif Bolin, 070-680 52 40
Avgift: 50 kronor
Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast torsdag 26 mars

24 april (fredag)

När jag började fanns Fattigvårdslagen

Birger Stark, född 1929, berättar om sin tid i socialvårdens tjänst. Birger är utbildad socionom i Göteborg, där han var klar med sin utbildning 1954 och kom till Sundsvall 1966 efter att ha varit verksam vid Länsstyrelsen i Falun. Han anställdes som socialchef i Sundsvalls Kommun, en befattning han upprätthöll fram till och med 1990.

- Tid och plats:** Fredag 24 april kl 9:30-11:00 på Café Piccolo
Föreläsare: Birger Stark
Ansvarig hos SUS: Leif Bolin, 070-680 52 40
Avgift: 50 kronor
Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast torsdag 23 april

Övriga evenemang

För alla övriga evenemang gäller obligatorisk bokning, eftersom lokalerna har begränsat antal platser. Du gör själv dina bokningar på Min Sida via vår hemsida www.sus.org.se. Du som saknar PC eller e-postombud, kontakta respektive evenemangsansvarig för bokning och information. För övriga uppgifter, se faktarutan under respektive evenemang.

21 januari (start) Kurs

Kurs - Lär dig hantera din Smartphone, Android

Telefoner med Android som operativsystem (Samsung, Sony m.fl)

De senaste åren har allt fler funktioner byggts in i mobiltelefonen och de börjar idag likna datorer i miniformat.

Ur kursinnehållet:

- Genomgång av Basic-funktioner: Ringa, SMS, Photo, MMS
- Kalender, Påminnelse, Väckarklocka.
- Surfa (allmänt), vilka begränsningar finns?
- Appar (Appstore) (Play)
- Uppgifter (inköpslistor) (kom ihåg)
- Kartprogrammet (Maps) eller (Google Maps)
- Övrigt enligt önskemål från deltagarna

Uppge gärna, i meddelanderutan, fabrikat och modell på din telefon då du bokar in dig.

- Tid och plats:** Tisdagar kl. 18:00-20:30, 20 jan, 3 feb, 17 feb och 3 mar
i SUS lokal på Thulegatan 24
- Kursledare:** Magnus Sten, utbildare på StjärnaFyrkant
- Ansvarig hos SUS:** Bengt Almberg, 070-347 77 81
- Avgift:** 400 kronor
- Bokning:** Obligatorisk bokning på Min Sida senast den 14 januari

9 februari Föreläsning

Axplock ur Selångers och Sundsvalls historia, från järnålder till 1700-tal

Bent Fridholm, socionom, projektledare och chef inom Nordea IT under 35 år, med intresse för arkeologi, historia och veteranbilar. Ordförande i Sundsvalls motorveteraner, styrelsemedlem i den ekonomiska föreningen Västernorrlands historia, medlem i föreningen Arceologia i Timrå och medlem nummer 1000 inom SUS.

Föreläsningarna baserar sig på material som är framtaget i samband med flera studiecirkel i ämnet "Selångers historia". Det blir nedslag i händelser och skeenden inom vårt närområde under de senaste två årtusendena. En historia som kommer att intressera, och möjligen också stimulera, alla Sundsvallsbor!

- Tid och plats:** Måndag 9 februari och måndag 16 februari kl 13:00-15:30
på Kulturmagasinet
- Föreläsare:** Bent Fridholm
- Ansvarig hos SUS:** Britt-Marie Beijron, 070-661 16 56
- Avgift:** 175 kr
- Bokning:** Obligatorisk bokning på Min Sida senast onsdag 4 februari

18 februari *Filmvisning*

”Helmer Osslund – från Paris till Abisko”

Filmaren Per Grimell har gjort en storslagen dokumentärfilm om norrlandskonstnären Helmer Osslund.

Per Grimell presenterar själv sin film vid visningen på Filmstaden.

I filmen ges ett brett perspektiv på Helmer Osslund som konstnär och människa. Bl a intervjuas hans dotter, Anna-Stina Osslund.

Helmer Osslund (1866 – 1938), född i Matfors, är mest känd för sina sprakande naturmålningar från Höga Kusten och Lappland. Hans expressiva måleri var länge ifrågasatt, men han fick till slut uppleva ett stort erkännande.

Idag är han en viktig och älskad konstnär i den svenska konsthistorien.

Tid och plats: Onsdag 18 februari kl. 14:00-15:30 på Filmstaden

Föreläsare: Per Grimell

Ansvarig hos SUS: Fride Ek

Avgift: 50 kronor

Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast torsdag 12 februari

25 februari *Seminarium*

Nobelpristagaren i litteratur 2014, Patrick Modiano.

Patrick Modiano har skrivit ett fyrtiotal romaner, vilka kännetecknas bland annat av ett rakt och tillgängligt språk, deckargrepp, dunkla parisgestaltningar och minnets kamp mot glömskan. I kortromanen ”La petit Bijou”, 2001, får vi möta den papperslösa gestalten Thérèse, som vid métrostationen får syn på en kvinna, som påminner henne om sin egen mor – officiellt död i Marocko tio år tidigare. Detta leder henne in i smärtsamma minnen av det förflutna. I svensk översättning bär romanen titeln ”Lilla smycket”.

Ytterligare lästips: Per Arne Tjäder, Gare d’Austerlitz: En bok om Patrick Modiano.

Tid och plats: Onsdag den 25 februari kl. 9:30 - 12:00 i Kyrkans Hus

Föreläsare: Ulrika Lif, Litteraturvetenskapliga institutionen, Mittuniversitetet

Ansvarig hos SUS: Lena Kälvesten, 070-254 50 66

Avgift: 100 kronor

Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast torsdag 19 februari

Övriga evenemang

16 mars *Seminarium*

”Bokstavs barn” - vilket alfabet gäller?

ADHD, ADD, Aspergers syndrom, Autistiskt syndrom och Tourettes syndrom brukar man i Sverige räkna till de neuropsykiatriska diagnoserna.

Sedan 70-talet har dessa begrepp diskuterats livligt, liksom diagnosernas för- och nackdelar.

Utifrån långvarig erfarenhet som läkare respektive psykolog inom landstingets habiliteringsverksamhet vill föredragshållarna ge en beskrivning av diagnostik och behandling, samt diskutera möjligheter att skapa goda cirklar kring barn med neuropsykiatriska diagnoser.

Tid och plats: Måndag 16 mars kl. 13:00 - 16:00 i Kyrkans Hus

Föreläsare: Ingegerd Åhsgren, överläkare
Christina Goetzinger-Falk, psykolog

Ansvarig hos SUS: Lena Kälvesten, 070-254 50 66

Avgift: 100 kronor

Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast onsdag 11 mars

23 mars *Dagsutflykt*

”En orgel till biskop Franzén”

– En kulturhistorisk och musikalisk guidning i Säbrå Kyrka

En av Härnösands stifts äldsta och finaste kyrkorglar finns i Säbrå kyrka. Skaparen av detta instrument åren 1844-1845 var dåtidens mest anlitade orgelbyggare här i regionen, Johan Gustaf Ek. Efter senaste renoveringen, genomförd av orgelbyggare Johannes Mentzel, kan vi åter njuta av orgelns välljud, ungefär som den bör ha låtit för 170 år sedan.

Under detta seminarium får vi uppleva en ljudande presentation av orgelns stämmor, den spännande berättelsen om orgelns tillblivelse samt avslutande konsert med musik som visar hela orgelns register.

Tid och plats: Måndag 23 mars. Buss från Navet 12:30, åter 16:00-16:30

Medverkande: Sven Olofsson, historiker, Kicki Sjöstedt, stiftsmusiker,
Håkan Dahlén, organist

Ansvarig hos SUS: Lena Kälvesten, 070-254 50 66

Avgift: 200 kronor (kaffe ingår)

Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast onsdag 18 mars

27 april (start) *Föreläsningsserie*

Baltikum – igår, idag och i morgon

Under ett par höstmånader 1944, för 70 år sedan i andra världskrigets slutskede, kom mer än 30 000 baltiska båtflyktingar över Östersjön till Sverige. De flydde undan Sovjetunionens ockupation. Flykten över havet skedde ofta i öppna, mer eller mindre sjödugliga, överbelastade, båtar. De flesta kom till Gotland och till Stockholms skärgård men ett antal landade efter Norrlandskusten, t ex vid Ulvön. Hur många som omkom i vågorna är okänt.

Om de baltiska ländernas historia före, under och efter 2:a världskriget fram till dagens situation, med hotet från den stora grannen Ryssland, handlar denna föreläsningsserie.

27 april: Björn Orrhede: Baltikums historia fram till 1939.

4 maj: Peteris Ininbergs och Mai Raud Pähn.

Krigsåren, flykten över Östersjön och mottagandet i Sverige, ockupationstiden i de baltiska länderna och frigörelsen i augusti 1991, dagens debatt i Lettland och Estland med hotet från Putins Ryssland.

Minnesutställningar av flykten och flyktingmottagandet.

Tid och plats: Måndag 27 april 13:00-15:30 samt måndag 4 maj 10:15-12:30 samt 13:30-16:00 i Programsalen på Kulturmagasinet

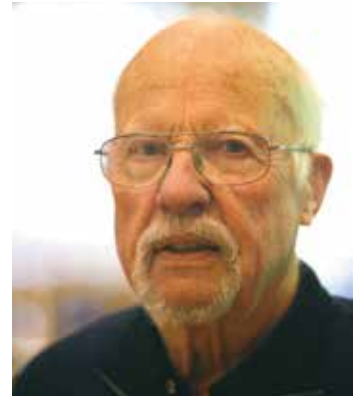
Föreläsare: Björn Orrhede, f.d. kammarrättspresident, Peteris Ininbergs, ekonom, historiker med inriktning på lettisk historia, Mai Raud Pähn, lärarutbildning i Estland, fil lic i konsthistoria

Ansvarig hos SUS: Ann Ahlenius, 073-067 88 43, Lena Kälvesten 070-254 50 66, Katrin Pähn, 070-673 78 79

Avgift: 250 kronor

Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast onsdag 22 april

Vi undersöker möjligheterna att anordna en resa till Baltikum någon gång under 2015. Mer information om detta kommer att presenteras på SUS hemsida senare.

19 maj (tisdag) *Föreläsning*

Där Europa och Asien möts: Georgien, Armenien och Azerbajdzjan

De tre länderna i Södra Kaukasien bebos av en mängd olika folkslag som talar många skilda språk och som bekänner sig till olika religioner. Det är tre små länder, omgivna av regionala stormakter, med en ofta våldsam och blodig historia, men med gamla och imponerande rika kulturer. Efter Sovjetunionens upplösning genomgår de en svår omvandlingsprocess från diktatur till demokrati, från planhushållning till marknadsekonomi. P.g.a. sitt geopolitiska läge och stora energitillgångar har de också blivit brickor i dagens stormaktsspel.

Hans Gunnar Adén har tidigare varit ambassadör i Armenien, Georgien och Azerbajdzjan och berättar om dessa fascinerande länder, som ibland liknar en krutdurk, ibland påminner om sagans "Tusen och en natt".

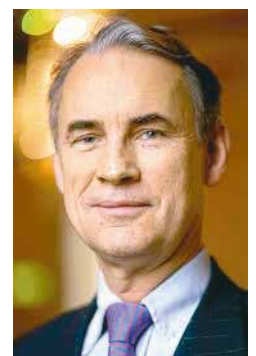
Tid och plats: Tisdag den 19 maj kl 14.00 - 15:30 i Pingstkyrkan

Föreläsare: Hans Gunnar Adén, ambassadör

Ansvarig hos SUS: Britt-Marie Beijron, 070-661 16 56

Avgift: 50 kr

Bokning: Ej obligatorisk men önskvärd på Min sida senast måndag 18 maj

Övriga evenemang

2 juni (Tisdag) Dagsutflykt

Resa till Textilarkivet i Sollefteå och hållristningarna i Näsåker

Följ med oss på en intressant resa till Sollefteå, där vi besöker Textilarkivet, och till Näsåker där vi får information om hållristningarna.

I Sollefteå får vi en guidad tur i Textilarkivet med en i många stycken unik samling av prover på tekniker, mönster och material. Här finns bland annat damast, rosengång, Anundsjösom, virkade spetsmönster m.m.

Vi får även se en utställning om linet bl a premiälärft från Norra Ångermanland och mycket mer.

(Källa Textilarkivets hemsida)

Det kommer även att finnas tid för egen rundvandring efter guidningen.

I Sollefteå äter vi lunch innan vi fortsätter till Nämforsens hållristningsmuseum i Näsåker. I Hållristningsmuseet, Näsåker, får vi information om hållristningarna och deras historia men även de hållmålningar som finns i regionen. Fyndmaterial som de utgrävningar som gjorts i Nämforsen får vi också se, förutom ett bildspel som berättar om hur, och kanske varför, ristningarna uppkom.

(Källa Nämforsens Hållristningsmuseums hemsida)

Vi besöker även hållristningsområdet nere vid Ångermanälven. Vi åker med bussen ner till älven men den sista biten till hållristningarna måste vi gå en trappa med ca 25 trappsteg.

Tid och plats: Tisdagen 2 juni 2015. Avresa från Navet kl. 9:00 hållplats P och vi är åter ca kl 18:00

Ansvarig hos SUS: Kenneth Borensjö, 070-372 30 80

Avgift: 350 kr. I priset ingår bussresa, lunch, guidning av Textilarkivet och Nämforsens Hållristningsmuseum samt eftermiddagskaffe

Bokning: Obligatorisk bokning via Min Sida senast tisdag 19 maj

9 juni (Tisdag) Dagsutflykt

Välkomna till Nolby högar!

Vi besöker den då nyinvigda informationsplatsen Nolby högar (invigs troligtvis i maj 2015). Platsen har under hela järnåldern varit av central betydelse för kustområdet. Området är idag ett riksintresse för kulturmiljö och här finns ett 100-tal gravar och boplatser, en tidig medeltida kyrkoruin, ålderdomliga vägar och bebyggelselägen. Den nya E4-sträckans dragning har inneburit att en särskild satsning på att informera om kulturmiljön har gjorts möjlig. Vi kommer att titta närmare på informationsplatsen och vår guide Carina kommer att berätta om landskapets förhistoriska utveckling och även om resultaten från de senaste arkeologiska undersökningarna i området.

Presentation av vår guide Carina Öberg:

Arkeolog och kulturgeograf. Arbetat som arkeolog på Murberget under 10 års tid. Arbetar idag som kulturmiljöspecialist på konsultföretaget Tyréns i Sundsvall.

Tid och plats: Tisdag 9 juni, kl 10:00 - 12:00 på Informationsplatsen Nolby högar, Gamla vägen, Nolby (samåk gärna!)

Guide: Carina Öberg

Ansvarig hos SUS: Bosse Noborn, 070-398 75 00

Avgift: Ingen avgift

Bokning: Obligatorisk bokning på Min Sida senast fredag 5 juni (max 25 personer)

Medlemskap och bokning av evenemang

Medlemskap

För att delta i föreläsningar, kurser, temadagar, resor och andra evenemang som SUS arrangerar måste du vara medlem i SUS. Medlemsavgiften är f.n. 160 kr per kalenderår.

Alla pensionärer över 55 år är välkomna, även du som är gift eller sambo med en pensionär.

Bli ny medlem

Vill du bli ny medlem i SUS så anmäler du detta själv på vår hemsida, menyval [Bli Medlem](#). Fyll i efterfrågade personuppgifter och välj om du vill betala med kort eller enligt faktura/e-postavi som skickas till dig via e-post.

Om du får problem eller inte har tillgång till internet kan du kontakta den medlemsansvarige eller någon annan i styrelsen så hjälper vi till. Kontaktuppgifter hittar du på sista sidan i *Bulletinen* eller under menyvalet [Föreningsfakta/Styrelsen](#) på hemsidan.

Det krävs inga förkunskaper eller inträdeskrav för att få delta i vår verksamhet. Aktiviteterna äger i huvudsak rum på dagtid.

Hur man deltar

För månadsföreläsningar som äger rum i Pingstkyrkan är avgiften 50 kr och ingen bokning eller betalning i förväg är nödvändig, men önskvärd för att minimera kontanthantering.

För alla övriga evenemang gäller obligatorisk bokning och betalning i förväg eftersom lokalerna har begränsat antal platser.

Du gör själv dina bokningar på Min Sida via vår hemsida www.sus.org.se.

Efter inloggning på Min Sida går du till fliken evenemang, där du hittar alla kommande aktiviteter. Se ytterligare info på sidan 8.

Du väljer aktivitet genom att trycka på "Läs mer och boka". Där finns förutom en presentation av evenemanget, uppgift om tidpunkt, sista bokningsdag, lokal, avgift samt hur många platser som finns kvar att boka.

Du kan välja att betala med kort eller enligt faktura/e-postavi, som skickas till dig via e-post.

Bindande bokning görs genom att trycka på "Boka, som medlem". En bokningsbekräftelse skickas till din e-postadress. Du kan bara göra en bokning per medlem och evenemang.

Avbokning

Kontakta respektive evenemangsansvarig om du måste avboka din anmälan. Avbokar du din anmälan senare än en vecka före aktuell aktivitet startar, debiteras hela avgiften. Om orsaken till avbokningen är sjukdom debiteras ingen avgift.

Fullbokat och reservlista

Vid fullbokat evenemang, kontakta alltid evenemangsansvarig. Det kan finnas återbud eller möjligheter till dubblering av aktiviteten.

Utan dator och e-postombud

Medlemmar som saknar dator och inte har något e-postombud är välkomna att kontakta respektive evenemangsansvarig för bokning och information.

Vi disponerar följande lokaler, som alla ligger centralt i Sundsvall, för våra evenemang under vårsäsongen.

Lokal	Adress	Antal platser
Pingstkyrkan - Kyrksalen	Rådhusgatan 37	obegränsat
Café Piccolo	Rådhusgatan 37	75
Kyrkans Hus	Floragatan 4	100
Programsalen - Kulturmagasinet	Packhusgatan 4	72
SUS kontor	Thulegatan 24	10-30
Folkuniversitetet	Rådhusgatan 34	10-50
Filmstaden	Esplanaden 29	varierat
Bussresor	Navet	50

Vårt medlemssystem i korthet

Medlemssystemet består av vårt medlemsregister där du som medlem själv kan uppdatera dina egna medlemsuppgifter, samt ett evenemangsregister där du själv bokar in dig på våra evenemang.

Min Sida

För att komma igång måste alla medlemmar som har en e-postadress hämta ett säkert lösenord genom att följa två enkla steg.

OBS! Om du delar e-postadress med annan medlem kontakta i stället medlemsansvarig för att få separata lösenord.

1. Surfa in på vår hemsida www.sus.org.se.
2. Tryck på menyvalet MIN SIDA, tryck därefter på knappen *Inget lösenord?*.
3. På nästa sida anger du din e-postadress och trycker på knappen *Skicka Uppgifter*. Då får du ett lösenord skickat till din e-postadress. Detta kan du senare byta ut.
4. Tryck på menyvalet MIN SIDA igen, fyll denna gång i användarnamn (e-postadress) och ditt nya lösenord, och tryck på *Logga in*. Då kommer du till följande flikar:

Uppgifter

Evenemang

Inloggningsuppgifter

Erbjudanden

5. **Uppgifter:** Här ser du dina personuppgifter som du själv kan ändra vid behov
6. **Evenemang:** Här ser du detaljinformation om aktuella evenemang som du själv bokar in dig på. Dessa evenemang presenteras också i Bulletinen och på hemsidan.
7. **Inloggningsuppgifter:** Här kan du ändra till ett nytt personligt lösenord.
8. **Erbjudanden:** Här kan speciella erbjudanden dyka upp. På hemsidan (menyval Föreningsfakta - Medlemskap) kan du läsa en mer detaljerad instruktion till *Min Sida*.

Bli ny medlem

Vill du bli ny medlem i SUS så anmäler du detta själv.

1. Surfa in på vår hemsida www.sus.org.se
2. Tryck på menyvalet BLI MEDLEM.
3. Fyll i efterfrågade personuppgifter, välj betalningssätt och godkänn din medlemsanmälan.
5. Betala medlemsavgiften antingen med kort eller enligt faktura som vi skickar till din e-postadress.

På hemsidan (menyval Föreningsfakta - Medlemskap) kan du läsa en mer detaljerad instruktion för att *Bli ny medlem*.

Ytterligare en resa till

Island – Vulkanernas och Sagornas ö

Resan till Island i maj 2014 blev mycket uppskattad och då resan snabbt blev fullbokad så har ytterligare en resa inbokats till våren 2015.

Det är nu klart att denna resa blir av, och då några platser finns kvar har anmälingstiden **utsträckt till 2015-03-15**.

Samma reseföretag, CK:s resor och guide, har anlåtits och resan blir den 28/5-1/6 2015.

För transporten Sundsvall – Arlanda t.o.r. kommer en buss att ordnas, priset för detta meddelas senare.

För anmälan, mer information samt reseprogram kontakta:

Paul Nygren, Lindvägen 2, 862 33 Kvissleby
paul38.nygren@outlook.com, 070-207 02 18

Kallelse till årsmöte med Senioruniversitetet Sundsvall

Tisdagen den 10 februari 2015 klockan 13.00
i Pingstkyrkan, Sundsvall

Dagordning, enligt stadgarna

- 1** Årsmötet öppnas
- 2** Fråga om årsmötet blivit behörigt utlyst
- 3** Val av mötesordförande och mötessekreterare
- 4** Val av två justerare, som jämte ordföranden justerar protokollet
- 5** Fastställande av dagordningen
- 6** Styrelsens berättelse för verksamhetsåret jämte årsredovisning
- 7** Revisorernas berättelse för 2014
- 8** Fastställande av balans- och resultaträkning samt disposition av resultatet
- 9** Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen avseende 2014
- 10** Val av ordförande för ett år
- 11** Fastställande av antalet övriga styrelseledamöter
- 12** Val av övriga ledamöter
- 13** Val av revisorer jämte ersättare
- 14** Val av valberedning
- 15** Styrelsens förslag till verksamhet för 2015
- 16** Fastställande av avgift för 2016
- 17** Motioner och frågor som styrelsen hänskjutit till årsmötet eller som medlemmarna skriftligen väckt senast två veckor före mötet
- 18** Årsmötet avslutas

Välkomna !

B FÖRENINGSBREV

Avsändare:

Senioruniversitetet Sundsvall
Kyrkogatan 24
852 32 Sundsvall

Sverige

Porto betalt
Port Payé

SUS styrelse

Ordförande

Leif Bolin

50 06 35, 070-680 52 40
bolin_leif@hotmail.com

Vice Ordförande

Eric Olofsson

55 42 60, 070-524 26 05
eric@famolofsson.st

Sekreterare

Kurt Johansson

55 71 61, 070-340 97 00
kurt.h.johansson@tele2.se

Kassör

Arne Brorstad

17 57 11, 070-211 37 33
arne.brorstad@live.se

Medlemsansvarig

Bengt Almqvist

50 02 92, 070-347 77 81
bengt.almqvist@gmail.com

Medlems- och webansvarig

Anders Forslund

12 14 20, 070-602 41 82
anders.forslund@regio.se

Programgruppen

Sammanställande

Britt-Marie Beijron

53 69 76, 070-661 16 56
brittmarie.beijron@gmail.com

Inga-Lisa Gebarth-Fager

17 07 12, 070-684 95 87
inga-lisa.gebarth-fager@telia.com

Lena Kälvesten

61 03 80, 070-254 50 66
lena.kalvesten@gmail.com

Sylvia Selander

12 61 05, 070-594 28 85
sylvia.selander@bredband.net

Kenneth Borensjö

17 07 91, 070-372 30 80
kenbor@live.se

Bo Noborn

12 12 42, 070-398 75 00
bn.trafik@telia.com

Ann Ahlenius

15 33 10, 073-067 88 43
ab.ahlenius@gmail.com

Frida Ek

12 76 23, 070-331 13 26
frida.ek@comhem.se